

247
(4)

NOBILIUM QUESTIONUM ETHICA-
RUM

DECAS IV.

De

OBIECTO VIRTU-
TUM MORALIUM, AFFE-
CTIBUS VIDELICET, ET

causa efficiente, nempe A-
tombus.

Quam

DEO TRIVNO ANNVENTE

In illustri academia VVittebergensi.

PRÆSIDE

Clarissimo viro

M. HENRICO VELSTENIO

Philosophiæ moralis Professore Publ. venti-

landam proponit

IOHANNES LAURENTIUS

STADENSIS.

Ad diem 23. Maij horis, locoq; consuetis,

Plutarch in apophth.

In magno fluctu non fititur navis, nisi pondus anchoræ retineat, alto inji-
ne vado: sic in magnis rerum procellis summa debet ratio animum
cohibere, ne ab affectibus auferatur.

VVITTEBERGÆ

Ex officina Typographica Johannis Gormanni,

ANNO M. DC. X.

Reverendis, claritate, pietate & eruditione excellentissimis, deq. Ecclesia Dei optimè meritis viris,

Dn. M. MATTHÆO RATICHIO
verbi divini in Geuerstorff ministro fidelissimo,

Dn. DANIELI LAURENTIO
Pastori in Hamelworden vigilantissimo, parenti suo æternum colendo.

NEC NON

Amplissimo, prudentia, multarumq. rerum usu præstantissimo viro,

Dn. HARTVICHIO SCHELEN,
Reipub. Stadensis inclitæ Senatori prudentissimo.

ut &

Prudentia, virtutis & experientia laude commendatissimo

Dn. PETRO Witten civi augustæ Hamburgensium Reip. primario.

Dominis, patronis, parentibus ac sanctoribus suis summâ animi observantiâ æternum prosequendis.

Ἡθικά hæc Ethica in gratæ mentis *τεκμήριον* & observantiæ *σύμβολον* offert ac consecrat

Iohannes Laurentius

Auctor & Respondens.

DE AFFECTIBUS ET ACTIONIBUS

Moralibus.

QUÆSTIO I.

Quid affectus, quomodo cieantur & quocuplices sint?

DE virtute morali progressâ disquisitione generatim à nobis actum fuit: nunc de objecto virtutum, nempe affectibus & causâ efficiente, videlicet actionibus humanis, nonnihil agemus.

Affectus sunt motus cordis à notitia & cognitione objecti excitati, illudque aut prosequentes aut fugientes, Piccol. grad. 1. c. 5. Magirus phys. l. 6. c. 16. Subjectum horum γήσιον & proximum est COR, quod alibi susius ostendimus. Objectum est bonum vel malum: utrumque verum, vel apparens. Causæ affectuum sunt cum ipsum objectum, tum ejus cognitio: unde & affectus hunc in modum cieantur. 1. Cognitio seu notitia rei appetitum precedat, necesse est. 2. Mens quando objectum externum oblatum, & cognitum Phantasia beneficio vel bonum vel malum vel jucundum vel molestum esse judicat spiritus pulsat animales, ad illud vel apprehendendum vel fugiendum non secus, ac cytharædus nervos. 3. Spiritus moti cor ipsum feriunt. 4. Cor ita vibratum, pro ratione pulsantium spirituum, villorum adminiculo vel sese dilatat, quasi objectum illud bonum intra se esset recepturum; non secus ac amans amantem puellam in sinum suum recipere gaudet: vel contrahit sese, quasi malum objectum

Etiam,aversans. Phil. Melanthon in libello de anima. Atq. exinde patet alios affectus in objecto bono, alios in malo esse occupatos, quorum illi juvant, hi destruunt naturam. Affectus objecti boni sunt, Amor, desiderium, Spes, Lætitia. Affectus objecti mali sunt, Ira, Metus, Tristitia. De quibus alibi plenius.

QUÆSTIO II.

An subita affectuum incendia, quæ ~~æcra~~ ^{æcra} Deici Philosophi vocant, sint peccata, si non certus voluntatis consensus accedat?

Ita quidem Aristoteles disputat lib. 2. Nicom. c. 3. *Propter affectus nos neq. rectè laudari, neq. vituperari. Nec ab Aristotele diversus abit Franciscus Toletus in lib. 3. de anima Aristotelis cap. 11. pag. 176. quando ita Philosophatur. Aliquando passiones corporis insurgunt ita vehementes & celerrime, ut antecedant discursum rationis, intellectumque turbent: & tunc voluntas, ablato usu rationis, vel in primo motu operatur necessariò & naturaliter talem operationem, quæ non ex judicio & deliberatione rationis, procedit, in voluntatem, vocant Theologi motum primum, in quo non est peccatum cum libertate careat: vocant etiam motum subreptitium. Hac ille.*

Pro quæstionis determinatione duplex est notanda distinctio. Pior est inter incendia affectuum, quorum alia sunt ordinata, alia inordinata: illa ex natura conditione ad res licitas; hæc ex peccati corruptione ad res illicitas; quamvis autem persæpe etiam ad res licitas, sed tum modum excedunt. De illis peccatum negatur: etenim Deus ipse talia affectuum incendia hominibus indidit, ut ijs incitati cibum, potum & alias res, quæ à Deo condita tendunt ad finem divinitus sibi destinatum, appetant. De his etiam si voluntatis, con-

*is consensus non accedat peccatum affirmatur. & a magis
 est in avoia 1. Joh. 3, vers. 4. Ideoque ad peccati consti-
 tutionem non necessario requiritur hoc ~~de concubitu~~, ut
 sit voluntarium; siquidem Apostolus quod nolit, se opera-
 ri disertè fateatur, Rom. 7, vers. 10. Et ipsi infantes licet volun-
 tatis consensu destituantur, sine peccato tamen non sunt. Ob-
 jicis hinc illud Augustini lib. de bono conjugali cap. 16:
*cibus est ad salutem hominis, hoc est, concubitus ad salutem hu-
 mani generis, & utrumque non est sine delectatione carnali:
 qua tamen modificata & refrenante temperantia in usum,
 naturalem redacta, libido esse non potest. Ex quibus con-
 cludi potest: si cibus & concubitus sunt naturalia, peccata dici
 non possunt. Respondemus distinguendo inter medium
 & ejus excessum: ipsum medium, de quo Augustinus lo-
 quitur, naturale est & sic peccatum dici nequit: nos verò de
 appetitu inordinato seu excessu medi loquimur, qui cum sit vi-
 tiosus, & carnalis, peccatum dicitur: omnis enim natura vitio-
 sa, quantum natura est, bona est, quantum vitiosa est, mala
 est, inquit idem Augustinus in Enchiridio cap. 12. Altera di-
 stinctio est inter forum Theologicum & Ethicum: si ad
 illud respexeris, effatum Aristotelicum minimè omnium substi-
 tit: contra verò, si hoc, & quidem Ethicè, moraliter & habitu-
 aliter, qualicumq; modo admitti potest.**

QUÆSTIO III.

Quomodo vitiosorum affectuum
 incendia nobis sint natu-
 ralia?

A 3

Sub-

Subjungimus & hanc questionem, ut antegressa questio magis in claro sit. Naturæ enim, ne quid hic erres, multifariam quidem dicitur. Principæ tamen vocis hujus significationes duæ sunt. I. Naturale significat vel id, quod essentiam rei constituit, vel quod ab hac essentia tanquam proprium subiecti fluit, ita ut nullo momento possit separari. II. Naturale id dicitur, quod simul cum subiecto nascitur, ut cum nonnulli morbi dicuntur naturales. In priori significatione vitiosorum affectuum incendia nobis neutiquam sunt Naturalia, sed præternaturalia. In posteriori verò istiusmodi incendia omnino nobis sunt naturalia & nobiscum innascuntur.

QUÆSTIO IV.

An affectus in homine mutantur: & si non mutantur, quid attineat de illis Leges & præcepta tradere?

Ita forsan instabis: quicquid nobiscum innascitur: id corrigi & mutari nequit. Quod corrigi & mutari nequit, de eo quid attinet leges & præcepta tradere? Atqui affectus, quoad primam suam originem, innascuntur nobiscum. Ergo non mutantur. Ergo nec præcepta de ijs ferenda. Verum hoc ex labyrintho ut facilius te expedias, rem omnem ita habeto. 1. affectus, quæ affectus per se in suo genere non mutatur, est siquidem bonitate naturali bonus: sed per aliud videlicet per gradus accessionum depravari potest. Nullum enim bonum sui ipsius ratione aut incremento essentia propria potest defraudari Scal. Exerc. 299. sect. 2. suis namq. contentus finibus, divina res est affectus: depravatur autem non ab accessionibus propria natura, sed æqui vocis. Ex quibus facile intelligitur, affectus in se non mutari nec crescere, sed ab aliis rebus vitari, & diversi generis appositione contaminari. Sic potus si aliorum spectat, quam

quàm ad liquefactionem & concoctionem cibi, ex suis exit
 finibus, neq. amplius dici potest voluptas: in alium namq.
 adhibitus finem, priorem amittit formam. Hinc etiam satis
 patet, discrimen inter eam Venerem, qua liberos querit, & qua
 nescio quid cœni abligurit animo Scal. exerc. dict. hæc ex
 affectu vitioso, illa ex naturali & bono. Ita & affectus per
 se boni sunt, sicq. non mutantur, sed aliorum rapti & finibus
 suis exeuntes mali redduntur, ratione nimirum istius excessio-
 nis & accessionis ab equevocis. II. Distinguendum inter af-
 fectus naturâ nobis insitos, & eos qui finibus suis exe-
 unt. Hi ad moralem virtutem mutandi & corrigendi gra-
 tiâ referuntur: postquam enim indomiti sunt & reluctan-
 tur rationi, primo vitiosi, deinde rectæ rationi subjecti red-
 duntur boni: prout enim conveniunt rationi, & prout ab eâ-
 dem dissentiant, sic etiam vel boni vel mali moraliter dici po-
 terunt. Coll. Conimb. disp. Eth. 6. quæst. quarta, art. se-
 cundo. Illi sunt boni, nec ad virtutes morales reducuntur,
 ut corrigantur, sed ut in bonitate sua per virtutis moralis
 studium conserventur. Quare non sunt virtutes morales,
 sed cum à depravata natura facile vitiari queant, eò bonita-
 te sua manendi gratiâ referuntur. III. Notanda isthæc
 limitatio. Quæcumque natura nobis insunt, de iis non est
 necessum præcepta tradere, scilicet ut mutantur; aliâs præcep-
 ta sæpe numero de re aliqua feruntur ut cognoscatur & per
 virtutis studium bona servetur. Et sic affectus in Ethicis non
 mutandi, sed in bonitate manendi gratiâ inculcantur.

QUÆSTIO V.

An aliquando puniatur affectus, si
 non sequatur effectus?

Affirmativa scripturarum testimonijs satis vide-
 tur stabilita, quæ non solum ipsum factum, sed etiam cogi-
 tationes cordis vitiosas accusant. Ita enim expresse habet
 Matthæus

Matthæus 5. cap. vers. 28. *Et huc pertinet Christi pronunciatum Matth. 15. quo cogitationes male ex corde prodeuntes accusantur.* Nos pro quæstionis decisione distinguimus inter punientem Deum & hominem: Hic à cogitante mala pœnam non sumit: ille, qui corda hominem inspicit & vitiosas istas cordis cogitationes in homine novit, pœnam exigit.

QUÆST. VI.

Quid actio moralis, quotuplex sit, quid voluntaria, quid invita?

Vidimus obiectum virtutis moralis, affectus nempe: nunc de causa efficiente virtutis moralis, quam actionem esse, toties à Philosophis assertum fuit, ut vel loca recensere pigeat, nonnihil dispiciemus. Actio igitur est rerum à nobis deliberatarum & certo animi iudicio approbatarum executio, ad bonum vel malum morale determinata. Estq; voluntaria vel involuntaria Aristot. 3. Nicom. c. 1.

Voluntaria est, cuius principium est in ipso agente & singulas actionis circumstantias sciente. *Idem ibid.* In hac tria requiruntur, voluntas, consultatio, Electio. Voluntas est appetitio boni veri vel apparentis cum ratione *Arist. l. d. c. 4. Cic. 4. Tusc.* Consultatio est ratiocinatio de mediis per quæ ad finem in agendo pervenitur 3. *Nicom. c. 3.* Electio est præmeditata appetitio eorum, quæ in nostra sunt potestate *Arist. l. 3. Nicom. c. 2. 3. & l. 6. c. 2.* Actio invita est, cuius principium aliunde provenit. *Arist. 3. Nicom. c. 1.* Estq; violenta vel imprudens *ibid.* Violenta est, quæ fit vi aliqua hoc est urgente necessitate *ibid.* Estq; vel absolute violenta vel mixta. Absolute violenta est, cuius principium est extra agentem, adeò, ut is, qui agit vel, patitur, planè nihil adiungenti ad illam actionem conferat. Actio mixta est, cuius principium

l. pium

pium cum in nostra potestate sit, & res per se mala videatur: ideoq; nec eligenda, respectu tamen circumstantiarum bona & eligenda censetur, *Ibid.* Actio invita imprudens est, quæ ab agente circumstantiarum quarundam singularium ignaro, culpæ & fraudis vacuo proficitur & subsequenter habet pœnitentiam ob admissum peccatum, *Arist. l. d.*

QUÆSTIO VII.

Cum duplices sint hominis actiones, immanentes & transeuntes, an possit esse *actio* in actionibus externis nisi antecedat vitium in actionibus immanentibus sive internis.

Ut eo commodius ad hanc questionem responderi possit, opera pretium esse arbitror, si explicetur, quid per actionem internam & externam, quæ nostro instituto inservit, intelligatur. Piccol. grad. 2. c. 9. inquit: actio vna est interna, altera externa, nam pro perficienda actione tria conspirare debent, scire, velle & posse: ex primis prodit actio interna, si adest tertium, prodit externa actio. Deinde cap. 11. hæc actiones in decem gradus redigit, quos breviter sic comprehendo. Primo per externos, communemq; sensum ac proximè per phantasiam menti offeruntur excitantia ad notitiam ultimi nostri finis: qui secundo à mente indicatur. Tertio ut bonum nobis indicatur: Hinc quarto voluntas: Quinto consurgit consultatio & ratio de mediis. Hæc sententia sexto loco imaginatione concipitur, & hæc est phantasia cū ratione. Septimo sequitur assensio & preelectio. Octavo Phantasia ut dux proximus, & appetitio preelecti medii: Hinc tandem nono prodit motus & externa actio: per quam decimo & postremo si finem assequimur, voluptate afficiimur: si de eo frustramur tristamur. Quibus iam præmissis statuimus, actio in actionibus externis non posse esse, nisi in internis

B

ante.

antecedat vitium: nam externa actio includit omnes e-
numeratos decem gradus: si igitur *actio* esset in actionibus
externis, & non simul vitium in internis, sequeretur recta ra-
tione utentes errare: etenim qui actiones internas adhibet,
hoc est, cuius mens illa omnia, quæ sibi à phantasia offerun-
tur, dijudicat, si bona de medijs illa ipsa acquirendi consul-
tat, is utique rectam adhibere dicitur rationem. Quapro-
pter admodum absurdè recta rationi tribuitur error: quicun-
que enim illa ut recta utitur, non errat, cum alias frustra mo-
dus recta ratione utendi addisceretur. Deinde ex hac vul-
gari maxima: Qualis causa talis effectus; nostra senten-
tia corroborari potest: etenim si internæ actiones, quæ (cum
ex iis externa consurgant) sunt causæ, bona censeantur,
ultra sequitur externas etiam esse bonas, & vice versa: si in-
terna male utique etiam externa vitiosa erunt. Sed obji-
cis, aliquem sepe iuxta internas actiones agere, & tamen in
externis sapius frustrari de fine & sic errare: Verùm ad
hoc respondeo, in externis actionibus errantem, non verè,
sed solùm apparenter iuxta internas agere: qui enim rectè
quatenus rectè internis actionibus utitur, in externis non
peccat, uti probatum dedimus. Sed videtur gravius quid
nostræ sententiæ obstare: siquidem videmus, homines
sine consensu voluntatis, quæ est actio interna, per sepe pec-
care: unde inquit Apostolus, non quod volo, sed quod nolo,
facio. Hinc tale argumentum: Si committitur pec-
catum (quod est actio externa) & tamen voluntas (quæ
est interna actio) non consentit, sequitur posse esse *actio*
in actionibus externis, etiamsi, non antecedat vitium in in-
ternis. Sed antecedens est. Ergo & consequens. Ad mi-
noris probationem addo hanc sententiam: Video meliora,
proboque, deteriora sequor. Ex quibus colligi potest, homi-
nem in-

nem internis actionibus rectè utentem, in externis tamen aliquando peccare. Cæterùm respondeo i. per distinctionem: interna actiones aliæ sunt bonæ: aliæ depravatæ & corruptæ: de illis minor vera, de hisce falsa est. Quòd si quis verò Apostolo, quãdo dicit, quod nolo hoc facio, vitiosas internas actiones inesse negaverit, eò quòd voluntas ipsius bona cum peccato non consentiat: ei facile largior, in Apostolo tanquam in renato esse actiones internas bonas, sed non solas, quoniam natura & omnia quæ in nobis, ita sunt depravatæ, ut sit perpetua pugna inter actiones bonas & malas: & hæc à corruptione carnis, illa à spiritu: Vnde quilibet verus Christianus sentit, se ob carnis imbecillitatem non satis fortem esse ad oppugnandam mentis depravationem. Hinc homo victis actionibus internis bonis peccare cogitur: Et hoc ipsum contigit Apostolo. Quicquid est, ab alio est: Sed à rē: a, cum adscribatur vitio, ab actione interna bona originem ducere non potest, cum malum quatenus malum non ex bona sed ex malo oriatur. Hic valet maxima suprã recitata. Qualis causa, tale effectum ergo erit in actione interna mala.

QUÆSTIO IIX.

Utrum gignatur habitus ab actionibus tam internis, quàm externis:

Repetitis ac iteratis actionibus gigni habitum, suprã assertum fuit: cum autem actiones duplices sint, dubitatur, num habitus ex actionibus internis vel externis, an verò ab utrisque? De internis illud affirmari posse, extra controversiam esse videtur. Constat siquidem, actionem ex-

ternam non posse sine interna cogitatione fieri: nam qui juxta
virtutem agere vult, necessarium habet, ut bene consideratis &
meditatis actionibus internis, externam tandem producat.
Verum de externis actionibus gravior inter Philosophos
agitatur quaestio. Nos autem affirmatè respon-
demus, freti hisce argumentis, Primò: si virtus, quae habi-
tum expetit, non solum in actionibus internis, sed etiam, in ex-
ternis exercetur, sequitur ex utrisq; habitum gigni. Sed an-
tecedens est: Ergo & consequens. Connexum verum est; in
quibus namq; actionibus fit exercitatio, ex ijs etiam habitus re-
ctè desumitur, siquidem habitus per exercitationem acquiri-
tur. Minor probatur: quia qui vult ex habitu liberalitatis a-
gere, necessarium habet, ut non solum in internis actionibus sed et-
iam in externis, habitum sibi comparet, cum ille, qui tantum
propositam habet liberalitatem exercendi, liberalis non nun-
cupetur, nisi id ipsum per externam actionem praestet. Deinde:
a quo denominamur equi, illud est habitus aequitatis: Sed non
ab internis actionibus solum, sed etiam ab externis equi voca-
mur: postquam ille, cui tantum animus est, aequitatem prestan-
di, non dicitur equus, antequam per actionem externam alte-
ri aequitatem exhibeat. Ad stipulatur nobis Piccol. grad. 2.
cap. 9. inquit, utraq; actio (scilicet interna & externa) du-
plex, una praecurrens, altera sequens habitum. Idem c. 11. ait: per
hujusmodi itaq; iteratas actiones, cum internas, tum exte-
nas formatur habitus. Nec valet hic objectio: habitus deno-
minatio tantum ab externa actione oritur: Ergo non ex
interna gignitur habitus. Consequentia enim admodum de-
bilis est; licet enim non dicatur aliquis ex habitu virtutis a-
gere, nisi per externam actionem: interim non sequitur, ha-
bitum simul ex interna non gigni. Quomodo enim quaso
posset aliquis agere ex habitu externe actionis, & non
simul interne; cum externa nihil agat, nisi illud ab in-
terna,

terna, ut bonum iudicetur. Quare quando habitus ex externa actione gignitur, simul etiam ex interna oritur, alias habitus constans ex illa & non ex hac esset imperfectus, de quo non est questio.

QUESTIO IX.

Annon qui voluntatem in agendo homini adimit, Deum authorem peccati faciat?

Respondemus affirmative, statuimusq; eos, qui denegant homini libertatem agendi, eo ipso asserere, homines nihil agere, nisi quod Deus velit. Unde sequitur, cum homines persapè peccata committant, horum Deum esse authorem, quod satis impium atq; blasphemum. Quamobrem à blasphemia horum sententia longissimè discedentes cum Aristotele, in homine libertatem agendi iure meritoq; defendimus. Quam enim ob causam feruntur leges, quarum finis est, homines exhortari ad virtutes, dehortari à vitiis, nisi in hominis potestate & arbitrio positum esset, libere agere? Præclare D. Augustinus lib. 3. de libero arbitrio: Voluntas nostra non est voluntas, nisi sit in nostra potestate. Deinde experientia nobis acclamat, cum unusquisq; in sese experitur, se varia posse agere & non agere, imò sæpenumerò cogitare: hoc ago, quia ita volo. Deniq; cum Deus varias res procreavit, eas non confundit, sed distinctas servat, ut se harum esse opificem ostendat. Creavit igitur hominem liberum facultateq; consultandi & prælegendi prædeditum: non autem quid homo velit, Deo, quasi istius voluntatis auctori adscribendum est, sed homini, qui ista libertate agendi à Deo concessa pro suo libitu utitur. Objicis? Deus præcognoscit uti nos volumus, unde etiam Dei scientia rerum causa statuitur. Sed sufficientissimè responderet Piccol. grad. 2. c. 33: Præcognoscit Deus præelectiones istas: at non quia præcognoscit, ideo nos ita eligimus: sed contra, quia nos liberè ita eligimus, ipse præcognoscit, nos liberè id eligere. Ad illud verò, ubi Dei

scientia statuitur rerum causa distinctè ibidem respon-
detur, quòd videlicet Deus suâ sapientiâ quorundam sit causa
absolutè, aliorum verò modo quodam; nature & essentia re-
rum absolutè est causa: humanarum verò actionum modo a-
liquo est causa. Sed regerunt, si à Deo pendent omnes vires
& libertas hominis, utiq; etiam ab eodem actiones ex his pro-
fluentes pendere dicuntur: & per consequens, Deus illarum re-
rum causa nuncupabitur. Respondeo, Deum quidem nobis
vires largiri, quibus uti possimus: unde etiam id, quod facimus,
virtute Dei facere dicimur, sed hic propriè de modo queritur, in
quo consistit ratio peccati vel probitatis. Quare statuimus, a-
ctiones à Deo esse, quòd verò hoc & non alio modo fiant, præeli-
gentis & ita volentis est opus, non Dei. Deus namq; homini
rationem dedit; hac si rectè utatur, libera ejus voluntas ad bo-
num tendit; si verò abutatur, ad malum. Hinc clarescit, homi-
ni à Deo esse libertatem agendi concessam, hanc ergo qui ho-
mini denegant, Deum authorem peccati esse asserunt; quod de-
testandum.

QUÆSTIO X.

An astra agant in voluntatem hominis.

Ut rectissimè decidatur hæc quæstio, animadverten-
da est distinctio inter actionem mediatam & immedia-
tam. Corpora cælestia agunt in potentiam animæ, voluntatem
videlicet mediatè; non tamen eandem cogendo, tum quod hac
ratione Deus injustitia argui posset talia astra creans, quibus
hic homo nolens volens ad bene agendum, ille ad peccandum
cogatur: tum quòd libertas agendi voluntati denegaretur; sed
inclinando, & quidem mediante temperamento: etenim quam-
primum sanguis circa Cor ab astris calefit, hominis voluntas ad
irram excitatur; siquidem ex effervescente sanguine appetitus
irasci-

irascibilis profluit: sic ergo corpora caelestia directè in tempera-
mentum, indirectè verò in voluntatem agunt. Ex quibus ta-
men concludi non debet, quasi temperamentum sit immedia-
tè causa vel impediendi, vel promovendi voluntatem in homi-
ne. Nam voluntas saepe quidem temperamentum sequitur, sed
non necessariò: voluntas enim libera quatenus libera non co-
gitur à temperamento ad iram, sed tantùm inclinatur. Unde
rectè ab Aristotele media hæc, natura, doctrina, & assue-
factio sive educatio, quibus homo temperamentum suū
quantumvis malum corrigere potest, sunt tradita: Verba
ejus hæc sunt: γινώσκοντες ἀγαθὸν καὶ οἰοντες, οἱ μὲν φύσει: οἱ δὲ ἐθε: οἱ
δὲ διδάχῃ. Si plura desiderantur, illa in ipso di-
sputationis conflictu dilucidè ex-
plicabuntur.

FINIS.

Cum eruditione, tum pietate præstantissi-
mo Viro juveni,

Dn. JOHANNI LAURENTIO,

Amico suo suavissimo, de affectibus
responsuro.

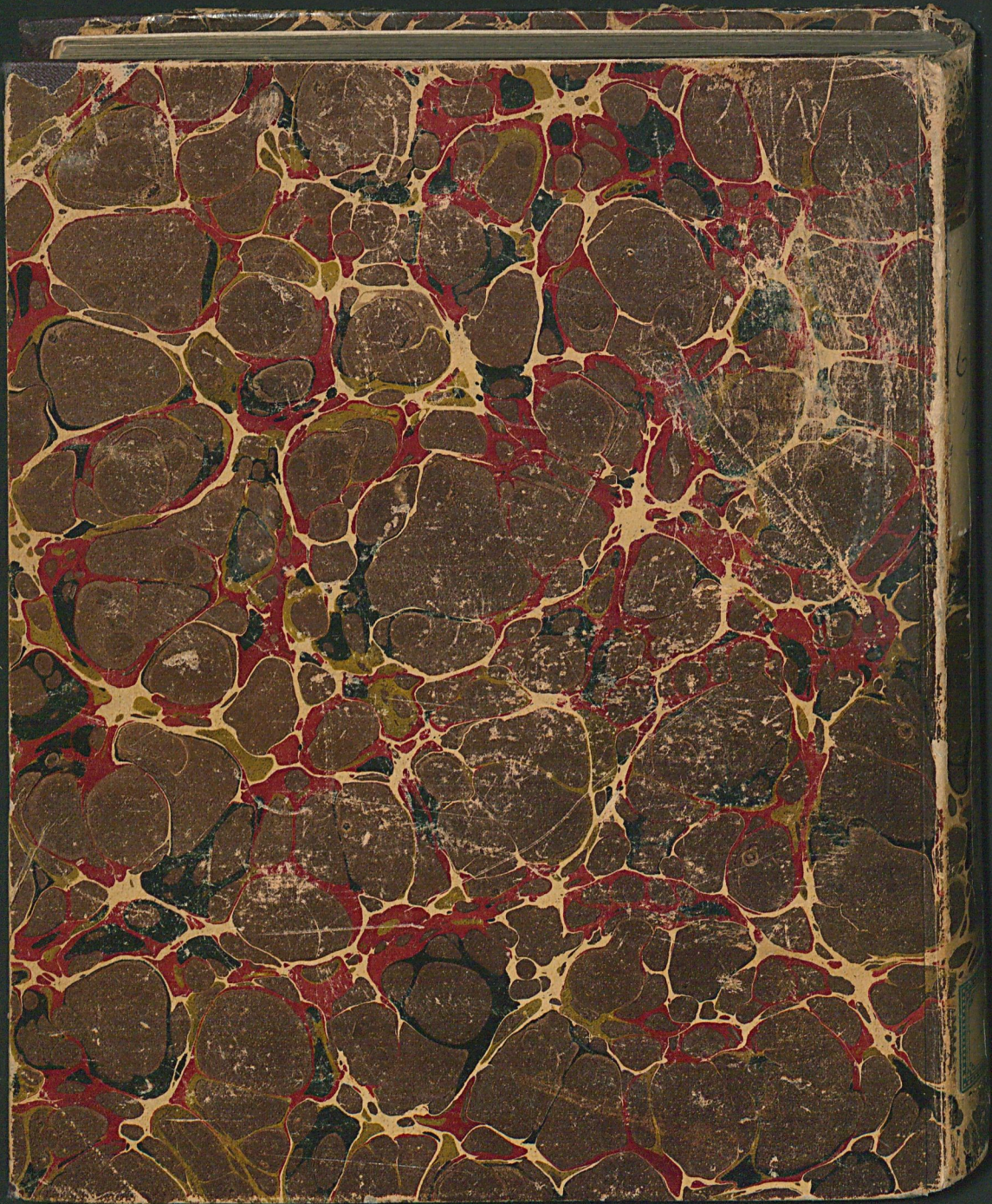
*V*ix abiere dies, mensis vix unus & alter,
Victorem ex Sophia cum te prodire palastra
Vidimus; Atq; iterum Musis nova praelia tentas?
Audax pol' facinus! sed honesto pectore dignum,
Dignum, cui rutili faveat moderator Olympi.
Non etenim affectus res est dignoscere parva:
Major & hos Virtus cohibere, & gloria summa,
Palladis hos sacro cautè compescere freno:
Quippe cui dirus conferri nescit Achillis
Herculis atq; labor, vel si memorabile quicquam.
Ergo quod affectus tam doctè discutis, & quod
Distortos Sophia tibi cura resolvere nexus,
Grator; Namq; tuis res non indigna Camænis.
Perge modò, & simili cura convellere perge,
Si qua tibi cupiant affectus bella movere,
Ceufecit nocuis quondam ludibria monstris,
Obturans aures & pectora dirus Vlyses.
Sic geminus tibi surget honos, sic gloria surget,
Gratus eris Superis, & multis charus honestis,
Et venient plures merita cum laude triumphii.

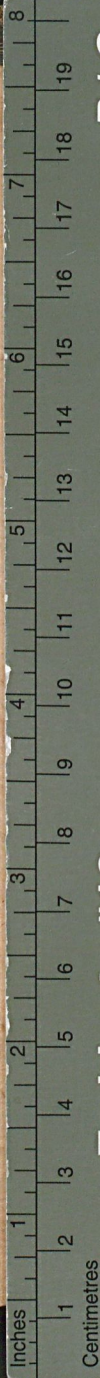
Johannes Erasmi Brem.
Saxo. LL. Stud.

X2677027

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

QUESTIONUM ETHICARUM
DECAS IV.

De
TO VIRTU-
RALIUM, AFFE-
VIDELICET, ET
efficiente, nempe 4.
Atomibus.

Quam
VENNO ANNVENTE
Academia Wittebergensi.

PRÆSIDE
larissimo viro
CO VELSTENIO

oralis Professore Publ. venti-
andam proponit

ES LAURENTIUS
TADENSIS
Maij horis, locoq; consuētis,
arch in apophthi.

er navis, nisi pondus ancoe a retineat, alto inji-
rerum procellis summa debet ratio animum
e, ne ab affectibus auferatur.

WITTEBERGÆ
graphica Johannis Gormanni,
M. DC. X.

247
(4)